

Podręcznik : Historia 4. Podróże w czasie. (nr dopuszczenia MEN: 829/1/2017)

Autorzy: Tomasz Małkowski

Wymagania opracowane na podstawie: *Podróże w czasie*. Program nauczania historii w szkole podstawowej, autor Robert Tocha

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Co to jest historia?	<p>Uczeń rozumie: pojęcia: historia (dzieje), historyk.</p> <p>Uczeń potrafi: wyjaśnić, w jakim celu poznaje się historię</p>	<p>Uczeń rozumie: pojęcie: historia prywatna, konieczność poznawania historii w sposób chronologiczny.</p> <p>Uczeń potrafi: a) wyjaśnić, czym zajmuje się historyk, b) podać przykłady wydarzeń należących do historii prywatnej.</p>	<p>Uczeń rozumie: pojęcia: historia rodzinna, historia państw.</p> <p>Uczeń potrafi: podać przykłady wydarzeń należących do historii rodzinnej.</p>	<p>Uczeń rozumie: historię jako cykl zmian dokonanych przez człowieka.</p> <p>Uczeń potrafi: podać przykłady wydarzeń należących do historii państw.</p>	<p>Uczeń potrafi: opisać Kraków w różnych okresach historycznych.</p>
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
O mierzeniu czasu.	<p>Uczeń zna: sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie, rzymski sposób zapisu cyfr i liczb.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: oś czasu, nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), tysiąclecie, zegar,</p>	<p>Uczeń zna: wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcie: kalendarz, dlaczego korzystamy z osi czasu.</p> <p>Uczeń potrafi: obliczać upływ czasu między wydarzeniami</p>	<p>Uczeń rozumie: pojęcie: chronologia, znaczenie umieszczania wydarzeń w kolejności chronologicznej.</p> <p>Uczeń potrafi: wyjaśnić, w jakim celu mierzy się czas.</p>	<p>Uczeń potrafi: wymienić poznane typy zegarów.</p>	<p>Uczeń potrafi: opowiedzieć historię zegarów.</p>

	zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego. Uczeń potrafi: określić wiek i połowę wieku dla danego wydarzenia historycznego.	historycznymi i umieszczać je na osi czasu.			
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Jak poznać przeszłość?	Uczeń zna: podział źródeł historycznych. Uczeń rozumie pojęcia: źródła historyczne, źródła pisane, źródła materialne, źródła ustne. Uczeń potrafi: podać przykłady źródeł pisanych i materialnych.	Uczeń rozumie pojęcia: archeologia, archeolog, muzeum. Uczeń potrafi: opowiedzieć, na czym polega praca historyka, przedstawić zadania muzeów.	Uczeń rozumie pojęcia: wykopaliska archeologiczne, kronika, związki między archeologią a historią. Uczeń potrafi: opowiedzieć, na czym polega praca archeologa, podać przykłady odkryć dokonanych przez archeologów	Uczeń zna : przykłady muzeów. Uczeń rozumie: pojęcie: dziedzictwo historyczne, a) rolę, jaką w poznawaniu historii odgrywają źródła historyczne. Uczeń potrafi: a) wyjaśnić, w jaki sposób badania archeologiczne przyczyniają się do poszerzenia naszej wiedzy o przeszłości, b) wyjaśnić, dlaczego trzeba chronić dziedzictwo historyczne.	Uczeń zna: okoliczności powstania i upadku osady w Biskupinie. Uczeń potrafi: opowiedzieć o odkryciach dokonanych przez archeologów w Biskupinie.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Moja rodzina	Uczeń zna: nazewnictwo stosowane do określenia relacji	Uczeń zna: tradycje własnej rodziny. Uczeń rozumie:	Uczeń rozumie: pojęcia: genealogia, drzewo genealogiczne. Uczeń potrafi:	Uczeń zna: a) sposoby umożliwiające poznanie historii rodziny.	Uczeń potrafi: sporządzić drzewo genealogiczne swojej rodziny.

	<p>między poszczególnymi członkami rodziny.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: rodzina, krewny, przodek.</p> <p>Uczeń potrafi: na przykładzie własnej rodziny wymienić osoby wchodzące w skład rodziny małej i rodziny wielkiej.</p>	<p>pojęcia: rodzina mała, rodzina wielka, pamiątka rodzinna, tradycje rodzinne.</p> <p>Uczeń potrafi: określić związki pokrewieństwa między poszczególnymi członkami rodziny, wymienić przykłady pamiątek rodzinnych.</p>	<p>a) opowiedzieć o wydarzeniu z historii swojej rodziny, wyrazić opinię na temat gromadzenia pamiątek rodzinnych i kultywowania tradycji rodzinnych,</p> <p>b) opowiedzieć o własnej pamiątce rodzinnej.</p>	<p>Uczeń rozumie: a) znaczenie zdjęć i innych pamiątek rodzinnych jako źródeł historycznych.</p> <p>Uczeń potrafi: b) wyjaśnić, w jaki sposób można poznać historię swojej rodziny.</p>	
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Ojczyzna małych ojczyzn.	<p>Uczeń zna: sąsiadów Polski, nazwy regionów wchodzących w skład Polski.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: region, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm.</p> <p>Uczeń potrafi: wskazać na mapie Polskę i jej regiony, posługiwać się planem miejscowości.</p>	<p>Uczeń zna: lokalizację największych zabytków w Polsce, zabytki i wydarzenia związane z historią własnej miejscowości,</p> <p>Uczeń potrafi: opisać główne regiony Polski, wskazać na mapie miejscowość, w której mieszka.</p>	<p>Uczeń zna: znane postacie i legendy związane z historią własnej miejscowości, herb własnej miejscowości.</p> <p>Uczeń rozumie: rolę, jaką w życiu człowieka odgrywa mała ojczyzna.</p> <p>Uczeń potrafi: opisać swoją małą ojczyznę.</p>	<p>Uczeń potrafi: a) podać podstawowe informacje na temat ukształtowania powierzchni kraju, b) powiązać najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami i wskazać je na mapie, c) zebrać informacje o własnej miejscowości.</p>	<p>Uczeń potrafi: przedstawić zalety i wady ukształtowania powierzchni Polski.</p>
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Polskie symbole narodowe.	<p>Uczeń zna: postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, oficjalną nazwę państwa polskiego,</p>	<p>Uczeń zna: najważniejsze miejsca pamięci narodowej.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: Rzeczpospolita (republika), obywatel, miejsce pamięci</p>	<p>Uczeń potrafi: a) wyjaśnić, co zdecydowało o nadaniu konkretnym terenom, budowłom i obiektom statusu</p>	<p>Uczeń potrafi: a) wymienić najważniejsze miejsca pamięci narodowej i wytłumaczyć ich znaczenie,</p>	<p>Uczeń potrafi: opisać lokalne miejsca pamięci narodowej.</p>

	<p>polskie symbole narodowe.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: symbole narodowe, flaga, godło, hymn państwowy (narodowy).</p> <p>Uczeń potrafi: a) zachować odpowiednią postawę wobec polskich symboli narodowych, b) wymienić najważniejsze święta narodowe, c) odśpiewać trzy zwrotki i refren <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>.</p>	<p>narodowej, święto narodowe.</p> <p>Uczeń potrafi: zlokalizować lokalne miejsca pamięci narodowej.</p>	<p>miejsc pamięci narodowej, b) opisać najważniejsze miejsca pamięci narodowej, c) wyjaśnić, z jakimi wydarzeniami są związane miejsca pamięci narodowej, d) wyjaśnić, dlaczego obchodzimy święta narodowe.</p>	<p>b) wytłumaczyć znaczenie najważniejszych świąt narodowych.</p>	
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Legendy o początkach Polski.	<p>Uczeń zna: najważniejsze legendy związane z początkami Polski.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: plemię, gród, legenda.</p> <p>Uczeń potrafi: wskazać na mapie Wielkopolskę i Gniezno.</p>	<p>Uczeń zna: głównych bohaterów polskich legend.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: dynastia, kolebka.</p> <p>Uczeń potrafi: opowiedzieć najważniejsze polskie legendy, wymienić różnice między legendą a historią.</p>	<p>Uczeń potrafi: rozpoznać cechy charakterystyczne legendy, odróżnić fikcję od prawdy historycznej, wyjaśnić, kim byli Słowianie.</p>	<p>Uczeń rozumie: znaczenie legend dla poznania początków państwa polskiego.</p> <p>Uczeń potrafi: wskazać na mapie siedziby Słowian.</p>	<p>Uczeń potrafi: omówić życie codzienne Słowian</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Dawni Słowianie	Uczeń zna: nazwy głównych plemion słowiańskich zamieszkujących ziemie polskie.	Uczeń zna: główne zajęcia Słowian.	Uczeń rozumie: rolę i znaczenie grodów. Uczeń potrafi: wskazać na mapie tereny w Europie zamieszkałe przez plemiona słowiańskie.	Uczeń rozumie: pojęcie: rzemieślnik. Uczeń potrafi: opisać wygląd grodu słowiańskiego, opisać wygląd słowiańskiej chaty	Uczeń potrafi: opisać warunki naturalne panujące na ziemiach polskich w X w., przedstawić warunki życia Słowian w X w.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Chrzest Polski	Uczeń zna: a) datę: 966, b) postacie: Mieszko I, Dobrawa, c) przyczyny, które skłoniły Mieszka I do przyjęcia chrztu. Uczeń rozumie: pojęcie: poganin. Uczeń potrafi: wskazać na mapie państwo Mieszka I.	Uczeń rozumie: pojęcie: gród. Uczeń potrafi: a) wyjaśnić, dlaczego Mieszko I przyjął chrzt, b) zmiany, jakie zaszły w państwie polskim po 966 r., c) wyjaśnić, jak zmieniła się sytuacja polityczna Polski w Europie po chrzcie Mieszka I.	Uczeń zna: datę: ok. 960. Uczeń rozumie: a) pojęcie: kultura zachodnioeuropejska, b) znaczenie chrztu jako wydarzenia, które zapoczątkowało historię Polski. Uczeń potrafi: a) określić zasięg terytorialny państwa Mieszka I, b) przedstawić okoliczności, w których doszło do chrztu Mieszka I.	Uczeń rozumie: pojęcia: kurhan, palatium. Uczeń potrafi a) opisać wygląd grodu w Gnieźnie, b) wymienić elementy kultury zachodnioeuropejskiej, którą Polska przyjęła po 966 r.	Uczeń potrafi: omówić wierzenia Polan.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Początki chrześcijaństwa w Polsce.	Uczeń rozumie: pojęcie: zakonnik (mnich).	Uczeń rozumie: co się zmieniło w państwie Polan po przyjęciu chrztu przez Mieszka. Uczeń potrafi:	Uczeń rozumie: pojęcie: łacina. Uczeń potrafi: opisać życie i obyczaje Polan przed przyjęciem chrztu.	Uczeń rozumie: znaczenie niektórych słów Słowian.	Uczeń potrafi: dostrzec przykłady wpływu obcych języków na język Polan i język polski.

		wymenić najważniejsze zmiany, jakie w życiu Polan wprowadziła religia chrześcijańska.			
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Pierwszy król Polski	<p>Uczeń zna: daty: 992, 1000, 1025, postaci: biskupa Wojciecha, Bolesława Chrobrego.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcie: zjazd gnieźnieński.</p> <p>Uczeń potrafi: wymenić decyzje ogłoszone podczas zjazdu gnieźnieńskiego</p>	<p>Uczeń zna: datę: 997.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: wyprawa misyjna, wojowie.</p> <p>Uczeń potrafi: a) wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego w czasie panowania Bolesława Chrobrego, b) opowiedzieć historię zjazdu gnieźnieńskiego, c) zlokalizować na mapie grody, które ogłoszono w 1000 r. biskupstwami.</p>	<p>Uczeń zna: postać: Ottona III.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcie: diadem, znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego.</p> <p>Uczeń potrafi: scharakteryzować postać biskupa Wojciecha, wyjaśnić, w jakich okolicznościach nastąpiły zmiany terytorialne państwa polskiego w czasie panowania Bolesława Chrobrego.</p>	<p>Uczeń potrafi: wyjaśnić przyczyny zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus, omówić przebieg i skutki wyprawy misyjnej do Prus, omówić dokonania Bolesława Chrobrego</p>	<p>Uczeń potrafi: wyjaśnić przyczyny zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus, omówić przebieg i skutki wyprawy misyjnej do Prus, omówić dokonania Bolesława Chrobrego</p>
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Wojna Bolesława Krzywoustego z Niemcami.	<p>Uczeń zna: postacie: Bolesława Krzywoustego, Zbigniewa.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcie: rycerz.</p>	<p>Uczeń potrafi: wyjaśnić, kim byli rycerze, wskazać na mapie Głogów.</p>	<p>Uczeń zna: datę: 1109, postać: Henryka V.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: katapulta, wieża oblężnicza.</p>	<p>Uczeń zna: przyczyny konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcie: trybut.</p> <p>Uczeń potrafi: omówić przebieg konfliktu Bolesława Krzywoustego z Henrykiem V,</p>	<p>Uczeń potrafi: opisać przebieg oblężenia Głogowa, ocenić postawę obrońców Głogowa</p>

				opowiedzieć o machinach oblężniczych używanych w dawnych konfliktach.	
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Zakony w Polsce	Uczeń potrafi: wyjaśnić, czym zajmowali się zakonnicy.	Uczeń potrafi: opisać tryb życia mnichów.	Uczeń zna: postacie: św. Benedykta, św. Franciszka. Uczeń rozumie: pojęcia: reguła, jałmużna	Uczeń rozumie: pojęcia: skryba, skrytorium, znaczenie działalności zakonów dla rozwoju nauki i kultury na ziemiach polskich. Uczeń potrafi: a) opisać dokonania św. Franciszka, b) wyjaśnić, czym zajmowali się franciszkanie i dominikanie.	Uczeń potrafi: a) wyjaśnić, w jaki sposób działalność benedyktynów przyczyniła się do rozwoju Europy, w tym ziem polskich, b) opisać wygląd skrytorium, przedstawić działalność skrybów
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Król Kazimierz Wielki.	Uczeń zna: daty: 1333, 1333–1370, postać: Kazimierza Wielkiego. Uczeń rozumie: pojęcie: zakon krzyżacki. Uczeń potrafi: wskazać na mapie i umiejscowić w czasie państwo Kazimierza Wielkiego.	Uczeń zna: daty: 1364, 1370. Uczeń rozumie: pojęcia: żak, uniwersytet. Uczeń potrafi: a) wymienić najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego, b) wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego	Uczeń zna: datę: 1138, postacie: Władysława Łokietka, Mikołaja Wierzyńka. Uczeń rozumie: pojęcie: rozbięcie dzielnicowe Polski, przyczyny utworzenia Akademii Krakowskiej. Uczeń potrafi: opowiedzieć o panowaniu Kazimierza Wielkiego	Uczeń rozumie: pojęcie: rajca. Uczeń potrafi: a) opisać sytuację państwa polskiego na początku panowania Kazimierza Wielkiego, b) wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną,	Uczeń potrafi: a) opisać okoliczności, w jakich doszło do rozbitcia dzielnicowego Polski, b) wymienić uczestników uczt u Wierzyńka

		w czasie panowania Kazimierza Wielkiego.	z uwzględnieniem powstania Akademii Krakowskiej, zjazdu monarchów w Krakowie i uczty u Wierzyńka.	c) ocenić panowanie i dokonania Kazimierza Wielkiego.	
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Unia Polski z Litwą.	Uczeń zna: daty: 1385, 1386, 1386–1572, postacie: Jadwigi, Władysława Jagiełły. Uczeń rozumie: pojęcia: unia, dynastia Jagiellonów. Uczeń potrafi: wskazać na mapie Krewę i Wielkie Księstwo Litewskie oraz obszar państwa polsko-litewskiego po zawarciu unii.	Uczeń rozumie: dlaczego Jadwigę nazywa się królem Polski. Uczeń potrafi: scharakteryzować osobę Jadwigi i wymienić jej zasługi dla kultury polskiej, wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej	Uczeń zna: daty: 1384, 1399. Uczeń potrafi: a) opisać okoliczności, w jakich Jadwiga stała się władczynią Polski, b) przedstawić najważniejsze informacje o państwie litewskim w II połowie XIV w.	Uczeń potrafi: opisać okoliczności, w jakich doszło do zawarcia unii Polski i Litwy.	Uczeń rozumie: konsekwencje unii dla relacji między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Rycerze i ich zamki	Uczeń zna: najważniejsze elementy konstrukcji zamków rycerskich służące obronie. Uczeń rozumie: pojęcie: rycerz.	Uczeń potrafi: opisać wygląd rycerskiego zamku.	Uczeń rozumie: co oznacza określenie rycerz bez skazy.	Uczeń potrafi: wyjaśnić, czym się zajmował i jak się utrzymywał rycerz.	Uczeń potrafi: wyjaśnić określenia rycerski, „Poleac jak na Zawiszy”
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Wielka wojna z zakonem krzyżackim.	Uczeń zna: a) daty: 1409–1411, 15 lipca 1410, 1411,	Uczeń potrafi: a) opowiedzieć o przyczynach	Uczeń zna: daty: 1308–1309,	Uczeń potrafi: omówić relacje między Polską, Litwą	Uczeń potrafi: opisać relacje polsko-krzyżackie w XIV w.

	b) postać: Zawiszy Czarnego z Garbowa, c) postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego.	i skutkach bitwy pod Grunwaldem, b) opisać przebieg bitwy pod Grunwaldem, zlokalizować na mapie ziemię dobrzyńską	postacie najważniejszych uczestników bitwy pod Grunwaldem. Uczeń rozumie: konsekwencje przegranej pod Grunwaldem dla zakonu krzyżackiego	a zakonem krzyżackim po 1386 r., wyjaśnić, dlaczego w XIV w. Polska nie mogła odzyskać ziem utraconych na rzecz zakonu krzyżackiego.	
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Polska spichlerzem Europy	Uczeń zna: najważniejsze budowle Gdańska. Uczeń rozumie: pojęcie: żuraw	Uczeń zna: datę: 1466, postanowienia drugiego pokoju toruńskiego. Uczeń rozumie: pojęcie: drugi pokój toruński. Uczeń potrafi: wskazać na mapie zmiany terytorialne Polski po wojnie trzynastoletniej.	Uczeń zna: daty: 1454–1466. Uczeń rozumie: pojęcia: wojna trzynastoletnia, spichlerz, znaczenie dla Polski odzyskania dostępu do morza.	Uczeń potrafi: a) omówić zmiany gospodarcze na ziemiach polskich w związku z odzyskaniem Pomorza Gdańskiego, b) opisać wygląd XVI-wiecznego Gdańska, c) wyjaśnić, z czego wynikała potęga Gdańska.	Uczeń rozumie: pojęcia: koga, Hanza. Uczeń potrafi: opisać wygląd kogi.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
O Akademii Krakowskiej.	Uczeń zna: postać: Mikołaja Kopernika. Uczeń rozumie: pojęcie: astronom. Uczeń potrafi: umieścić w czasie odkrycie Mikołaja Kopernika.	Uczeń rozumie: pojęcie: żak, Uniwersytet Jagielloński. Uczeń potrafi: opisać życie krakowskiego żaka, odkrycie Mikołaja Kopernika.	Uczeń zna: datę: 1400, okoliczności odnowienia Akademii Krakowskiej. Uczeń rozumie: pojęcia: teolog, absolwent, teoria. Uczeń potrafi: opowiedzieć o działalności Akademii Krakowskiej w XV w.	Uczeń rozumie: dlaczego odkrycie Mikołaja Kopernika zostało poddane krytyce. Uczeń potrafi: wymienić przedmioty wykładane w Akademii Krakowskiej, przedstawić poglądy uczonych w XV w.	Uczeń potrafi: opowiedzieć o życiu Mikołaja Kopernika

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Złoty wiek kultury polskiej.	<p>Uczeń zna: postacie: Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, królowej Bony, ramy chronologiczne złotego wieku w kulturze polskiej.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: czasy zygmunto-wskie, złoty wiek.</p>	<p>Uczeń rozumie: pojęcie: arras.</p> <p>Uczeń potrafi: przedstawić wkład Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta w rozwój kultury polskiej w XVI</p>	<p>Uczeń zna: daty: 1507, 1518.</p> <p>Uczeń potrafi: scharakteryzować postać Zygmunta II Augusta.</p>	<p>Uczeń rozumie: na czym polegał wpływ królowej Bony na rozwój kultury polskiej w XVI w.</p>	<p>Uczeń potrafi: opisać wygląd zamku królewskiego na Wawelu i kaplicy Zygmunto-wskiej.</p>
Założyciel Zamościa.	<p>Uczeń zna: postacie: Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego, główne budowle Zamościa.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: szlachta, wolna elekcja, Rzeczpospolita, mąż stanu.</p> <p>Uczeń potrafi: opisać działalność Jana Zamoyskiego.</p>	<p>Uczeń zna: datę: 1572, przyczyny wojny Rzeczpospolitej z Moskwą.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: Moskwa, magnat (magnateria), rozejm.</p> <p>Uczeń potrafi: wyjaśnić, na czym polegała różnica między rycerstwem a szlachtą.</p>	<p>Uczeń zna: daty: 1576, 1577–1582.</p> <p>Uczeń rozumie: na czym polegały zagrożenia związane z wolną elekcją.</p> <p>Uczeń potrafi: wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z wojną Rzeczpospolitej z Moskwą, wymienić urzędy sprawowane przez Jana Zamoyskiego.</p>	<p>Uczeń zna: daty: 1580, 1581–1582, 1582, postać: Iwana Groźnego.</p> <p>Uczeń potrafi: wyjaśnić cele polityczne Stefana Batorego omówić politykę prowadzoną przez Stefana Batorego.</p>	<p>Uczeń potrafi: opisać wygląd XVI-wiecznego Zamościa, uzasadnić tezę, że Jan Zamoyski był mężem stanu</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Warszawa stolicą Polski	Uczeń zna: postać: Zygmunta III Wazy. Uczeń rozumie: pojęcie: stolica	Uczeń rozumie: pojęcie: srebrny wiek.	Uczeń zna: daty: 1587, 1596.	Uczeń potrafi: opisać rolę i znaczenie Krakowa oraz Warszawy w państwie polsko-litewskim.	Uczeń potrafi: opisać przyczyny przeniesienia stolicy do Warszawy i konsekwencje z tego wynikające
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Potop	Uczeń zna: daty: 1655, 1660, postacie: przeora Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego. Uczeń rozumie: pojęcia: potop, wojna szarpana. Uczeń potrafi: wskazać na mapie Częstochowę.	Uczeń zna: a) postać: Jana Kazimierza, b) pokoju kończącego wojnę ze Szwecją. Uczeń rozumie: pojęcie: hetman, znaczenie obrony Jasnej Góry dla przebiegu konfliktu ze Szwecją. Uczeń potrafi: wyjaśnić, jaki wpływ na przebieg potopu miała taktyka wojny szarpanej.	Uczeń zna: daty: 1654, 1656, postać: Karola X Gustawa. Uczeń rozumie: pojęcie: oddziały partyzanckie. Uczeń potrafi: wyjaśnić przyczyny konfliktu Rzeczypospolitej ze Szwecją i z Moskwą w XVII w.	Uczeń potrafi: a) opisać przebieg konfliktu między Rzeczypospolitej a Szwecją, b) opisać przebieg obrony klasztoru na Jasnej Górze, c) wyjaśnić przyczyny reakcji Polaków na wieść o ataku szwedzkim na klasztor.	Uczeń potrafi: a) opisać jak zakończył się konflikt Rzeczypospolitej z Moskwą, b) opisać skutki wojen prowadzonych przez Rzeczypospolitą w XVII w.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Bitwa pod Wiedniem	Uczeń zna: datę: 1683, postać: Jana III Sobieskiego. Uczeń rozumie: pojęcia: islam, muzułmanie, odsiecz Wiednia, husaria. Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi: a) opisać wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego, b) opisać wygląd pałacu w Wilanowie.	Uczeń zna: daty: 1672, 1673, postać: Kara Mustafy. Uczeń rozumie pojęcia: sułtan, imperium, Allah, wielki wezyr, janczar, znaczenie zwycięstwa pod Wiedniem.	Uczeń zna: elementy uzbrojenia husarza i janczara. Uczeń potrafi: a) opisać przebieg oblężenia Wiednia, b) porównać uzbrojenie husarza i janczara,	Uczeń potrafi: opisać organizację państwa tureckiego i jego cele polityczne

	usytuować w czasie wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego			c) opisać prywatne życie Jana III Sobieskiego.	
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
W czasach Stanisława Augusta	Uczeń zna: daty: 1764–1795, postać: Stanisława Augusta Poniatowskiego. Uczeń rozumie: pojęcia: Łazienki Królewskie, czasy stanisławowskie. Uczeń potrafi: wyjaśnić, w jakim celu odbywały się obiady czwartkowe.	Uczeń zna: główne zabytki znajdujące się w zespole pałacowo-parkowym w Łazienkach. Uczeń rozumie wpływ Stanisława Augusta Poniatowskiego na kulturę polską w XVIII w.	Uczeń zna: postacie: Augusta II Mocnego, Augusta III Sasa, Ignacego Krasickiego, ramy chronologiczne czasów saskich. Uczeń rozumie: pojęcie: czasy saskie. Uczeń potrafi: opowiedzieć o wyglądzie Łazienek Królewskich i znajdujących się tam zabytkach.	Uczeń potrafi: przedstawić okoliczności wyboru Stanisława Poniatowskiego na króla Polski, opisać przebieg obiadów czwartkowych.	Uczeń potrafi: opisać sytuację Rzeczypospolitej w czasach saskich, ocenić dokonania Stanisława Augusta Poniatowskiego w dziedzinie kultury
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Powstanie kościuszkowskie	Uczeń zna: daty: 1772, 3 V 1791, 1793, 1794, 1795, postać: Tadeusza Kościuszki, państwa biorące udział w I, II i III rozbiórce Rzeczypospolitej, przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego. Uczeń rozumie: pojęcia: rozbiór, kosynierzy. Uczeń potrafi:	Uczeń zna: główne postanowienia Konstytucji 3 maja. Uczeń rozumie: pojęcia: patrioci, konstytucja, Naczelnik powstania, insurekcja. Uczeń potrafi: opisać okoliczności wybuchu i przebieg powstania kościuszkowskiego, wskazać na mapie miejsca najważniejszych	Uczeń zna: daty: 1792, X 1794, postać: Wojciecha Bartosa. Uczeń potrafi: opisać okoliczności uchwalenia Konstytucji 3 maja i II rozbiórki Rzeczypospolitej, opisać okoliczności klęski powstania kościuszkowskiego i III rozbiórki Rzeczypospolitej.	Uczeń rozumie: przyczyny utraty niepodległości przez Polskę. Uczeń potrafi: opisać okoliczności, w jakich doszło do I rozbiórki Rzeczypospolitej, wyjaśnić znaczenie polskiego zwycięstwa pod Racławicami	Uczeń potrafi: opisać konsekwencje powstania kościuszkowskiego, opisać losy Tadeusza Kościuszki

	wskazać na mapie ziemie odebrane Rzeczypospolitej w I, II i III rozbiórce.	bitew powstania kościuszkowskiego.			
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Jak powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>	Uczeń zna: datę: 1797, postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, słowa <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> . Uczeń rozumie: pojęcia: emigracja, Legiony Polskie we Włoszech. Uczeń potrafi: odśpiewać trzy pierwsze zwrotki hymnu narodowego	Uczeń potrafi: a) wyjaśnić, jak doszło do wyemigrowania części Polaków z kraju po upadku powstania kościuszkowskiego, b) przedstawić okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech.	Uczeń zna: postać: Napoleona Bonaparte. Uczeń rozumie: co oznacza sformułowanie: „wolność, równość, braterstwo”. Uczeń potrafi: opisać okoliczności powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> , wyjaśnić, jak doszło do rozwiązania Legionów Polskich we Włoszech	Uczeń zna: cele utworzenia Legionów Polskich we Włoszech. Uczeń potrafi: opisać działalność Legionów Polskich we Włoszech.	Uczeń zna: datę: 1927. Uczeń potrafi: ocenić dokonania Legionów Polskich we Włoszech.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Powstanie styczniowe	Uczeń zna: daty: 22/23 I 1863, 1863, postać: Romualda Traugutta. Uczeń rozumie: a) pojęcia: Królestwo Polskie (Królestwo Kongresowe), branka, tajne państwo, b) przyczyny wybuchu powstania listopadowego	Uczeń zna: daty: 1830, 1831, 1864. Uczeń rozumie: pojęcie: Rząd Narodowy, charakter powstania styczniowego. Uczeń potrafi: zlokalizować w przestrzeni powstanie styczniowe.	Uczeń zna: daty: 1799, 1815. Uczeń rozumie: pojęcia: kongres wiedeński, konfiskata mienia, zsyłka. Uczeń potrafi: omówić funkcjonowanie tajnego państwa.	Uczeń potrafi: a) porównać stosunek sił między Polakami a wojskiem rosyjskim w 1863 r., b) opisać przebieg i okoliczności upadku powstania styczniowego.	Uczeń potrafi: a) opisać funkcjonowanie Królestwa Polskiego w latach 1815–1830, b) opisać funkcjonowanie Królestwa Polskiego w latach 1815–1830.

	i powstania styczniowego. Uczeń potrafi: wyjaśnić, czym było tajne państwo.				
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
O polską mowę	Uczeń zna: datę: 1901, cele rusyfikacji i germanizacji. Uczeń rozumie: pojęcia: rusyfikacja, germanizacja, strajk szkolny we Wrześni.	Uczeń zna: postać: Michała Drzymały. Uczeń potrafi: wyjaśnić, w jaki sposób Polacy walczyli z rusyfikacją i z germanizacją.	Uczeń rozumie: przyczyny podjęcia przez władze rosyjskie polityki rusyfikacyjnej oraz przyczyny podjęcia przez władze niemieckie polityki germanizacyjnej.	Uczeń potrafi: omówić działalność władz rosyjskich i władz niemieckich wobec Polaków.	Uczeń potrafi: Omówić politykę rusyfikacyjną i germanizacyjną wobec Polaków.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Polska laureatka Nagrody Nobla	Uczeń zna: postać: Marii Skłodowskiej-Curie. Uczeń rozumie: pojęcie: Nagroda Nobla	Uczeń potrafi: wymienić najważniejsze wynalazki XIX w.	Uczeń potrafi: a) przedstawić sytuację kobiet w XIX w., b) skazać różnice w położeniu kobiet i mężczyzn w XIX w., c) wyjaśnić, jak zmieniło się życie człowieka dzięki wynalazkom XIX w.	Uczeń zna: postać: Alfreda Nobla, największych wynalazców XIX w. Uczeń rozumie: pojęcie: pierwiastek. Uczeń potrafi: opisać działalność Marii Skłodowskiej-Curie we Francji.	Uczeń potrafi: opisać dzieciństwo Marii Skłodowskiej, opowiedzieć o działalności naukowej Marii Skłodowskiej-Curie
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Odzyskanie niepodległości	Uczeń zna: datę: 11 XI 1918, postać: Józefa Piłsudskiego. Uczeń rozumie: pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie.	Uczeń zna: daty: 1914–1918. Uczeń rozumie: co było przyczyną tzw. kryzysu przysięgowego. Uczeń potrafi:	Uczeń zna: datę: VIII 1914. Uczeń rozumie: pojęcia: państwa centralne, ententa. Uczeń potrafi: wymienić państwa wchodzące w skład	Uczeń zna: przyczyny wybuchu I wojny światowej. Uczeń rozumie: na czym polegała różnica między I wojną światową	Uczeń zna: daty: IV 1917, 1917. Uczeń potrafi: opisać skutki I wojny światowej, dostrzec związki między sytuacją międzynarodową

	Uczeń potrafi: wyjaśnić, jak doszło do odzyskania przez Polskę niepodległości	wyjaśnić okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie.	wrogich obozów polityczno-wojskowych.	a wcześniejszymi konfliktami. Uczeń potrafi: omówić działalność polityczną i wojskową Józefa Piłsudskiego.	podczas I wojny światowej a wydarzeniami na ziemiach polskich
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Wojna polsko-radziecka	Uczeń zna: daty: 1919–1921, 13–16 VIII 1920. Uczeń rozumie: pojęcia: Rosja Radziecka, Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, znaczenie polskiego zwycięstwa w Bitwie Warszawskiej.	Uczeń potrafi: wyjaśnić, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano Cudem nad Wisłą, opisać przebieg wojny polsko-radzieckiej.	Uczeń zna: datę: 1921. Uczeń rozumie: pojęcie: kontratak, cel powstania obrazu Jerzego Kossaka Cud nad Wisłą. Uczeń potrafi: wskazać symboliczne elementy ukazane na obrazie Cud nad Wisłą	Uczeń zna: daty: 1917, II 1919. Uczeń rozumie: pojęcie: komunizm. Uczeń potrafi: opisać sytuację w Rosji po przejęciu władzy przez komunistów.	Uczeń potrafi: scharakteryzować ideologię komunistyczną.
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Polskie osiągnięcia	Uczeń zna: a) postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego, b) główne budowle w Gdyni okresu międzywojennego, c) przyczyny budowy Gdyni. Uczeń potrafi: zlokalizować na mapie Gdynię, magistralę kolejową, COP.	Uczeń zna: postanowienia konferencji pokojowej kończącej I wojnę światową dotyczące granic Polski. Uczeń rozumie: pojęcia: magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP), przyczyny powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego	Uczeń zna: daty: 1922, 1926, 1937. Uczeń rozumie: z czego wynikały trudności w integracji ziem polskich po rozbiorach.	Uczeń potrafi: a) opisać okoliczności powstania portu i miasta Gdyni, b) opisać architekturę Gdyni, c) omówić proces tworzenia COP.	Uczeń potrafi: opisać sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po odzyskaniu niepodległości.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Szare Szeregi	<p>Uczeń zna: daty: 1 IX 1939, 17 IX 1939, postacie: Adolfa Hitlera, Aleksego Dawidowskiego „Alka”, Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, jedną z przyczyn wybuchu II wojny światowej.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: okupacja, hitlerowcy, ruch oporu, Szare Szeregi, Armia Krajowa (AK).</p> <p>Uczeń potrafi: wskazać na mapie państwa, które we IX 1939 r. zaatakowały Polskę.</p>	<p>Uczeń zna: datę: 1943, najważniejsze akcje przeprowadzone przez Szare Szeregi.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: mały sabotaż, Akcja pod Arsenalem.</p> <p>Uczeń potrafi: omówić działalność Szarych Szeregów.</p>	<p>Uczeń zna: datę: 1941.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: obóz koncentracyjny, kryptonim.</p> <p>Uczeń potrafi: a) opisać działalność hitlerowców wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych, b) omówić organizację Szarych Szeregów w czasie okupacji niemieckiej.</p>	<p>Uczeń potrafi: przedstawić organizację ruchu oporu na ziemiach polskich, opisać cele i przebieg wybranych akcji przeprowadzonych przez Szare Szeregi.</p>	<p>Uczeń potrafi: Omówić działalność konspiracyjną na terenach okupowanych przez Niemców.</p>
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
O żołnierzach niezłomnych	<p>Uczeń zna: daty: 1944, 8 V 1945, postacie: Józefa Stalina, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: rząd londyński (emigracyjny), żołnierze niezłomni (wyklęci).</p>	<p>Uczeń zna: plany Stalina wobec Polski.</p> <p>Uczeń potrafi: opisać działalność Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki” w czasie wojny</p>	<p>Uczeń zna: datę: 1943.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcie: bezwarunkowa kapitulacja.</p> <p>Uczeń potrafi: opisać w jaki sposób Stalin realizował swoje plany wobec Polski,</p>	<p>Uczeń rozumie: tragedię żołnierzy niezłomnych prowadzących walkę z komunistami w Polsce.</p> <p>Uczeń potrafi: przedstawić okoliczności aresztowania, procesu</p>	<p>Uczeń rozumie: pojęcie: Urząd Bezpieczeństwa. Uczeń potrafi: przedstawić sposoby walki komunistów z przeciwnikami.</p>

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Papież Polak	<p>Uczeń zna: daty: 1978–2005, postać: Karola Wojtyły.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcie: Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL).</p>	<p>Uczeń zna: daty: 1920, 1978, postać: Stefana Wyszyńskiego.</p> <p>Uczeń potrafi: opisać działalność Karola Wojtyły jako papieża Jana Pawła</p>	<p>przedstawić okoliczności zakończenia II wojny światowej.</p> <p>Uczeń zna: daty: 1946, 1956.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: prymas, odwilż.</p> <p>Uczeń potrafi: wyjaśnić przyczyny odwilży i wskazać jej główne przejawy</p>	<p>i śmierci Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki”.</p> <p>Uczeń rozumie: powód, dla którego władze komunistyczne dążyły do podporządkowania sobie wszystkich organizacji w Polsce.</p> <p>Uczeń potrafi: opisać życie Karola Wojtyły.</p>	<p>Uczeń potrafi: opisać sytuację w państwie polskim po przejęciu władzy przez komunistów</p>
Pokojowa rewolucja „Solidarności”	<p>Uczeń zna: daty: 31 VIII 1980, 13 XII 1981, 1989, postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz, Wojciecha Jaruzelskiego.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarność”, stan wojenny, rozmowy okrągłego stołu.</p> <p>Uczeń potrafi: wyjaśnić, jakie były skutki rozmów okrągłego stołu.</p>	<p>Uczeń zna: datę: 14 VIII 1980, wybrane żądania robotników zawarte w 21 postulatach.</p> <p>Uczeń rozumie: pojęcia: postulaty, walka bez przemocy.</p> <p>Uczeń potrafi: wyjaśnić, na czym polegała walka bez przemocy.</p>	<p>Uczeń rozumie: pojęcie: internowani.</p> <p>Uczeń potrafi: przedstawić stosunek władz komunistycznych do „Solidarności”, opisać okoliczności wprowadzenia i przebieg stanu wojennego w Polsce.</p>	<p>Uczeń zna: daty: 1981, 1983.</p> <p>Uczeń potrafi: opisać przebieg strajku robotników w Stoczni Gdańskiej, dostrzec krajowy i międzynarodowy odzew, jaki wywołała walka bez przemocy.</p>	<p>Uczeń potrafi: omówić gospodarcze skutki rządów komunistów.</p>